

Poljska književnost u Bosni i Hercegovini — prijevodi od 1990. do 2020.

Polish Literature in Bosnia and Herzegovina — Translations from 1990 to 2020

Amela Ljevo-Ovčina

<https://orcid.org/0000-0002-0049-1669>

UNIVERSITY OF SARAJEVO
amela.ljevo-ovcina@ff.unsa.ba

Datum podnošenja: 20.02.2022 | Datum prihvatanja: 28.05.2022

ABSTRACT | The paper deals with translations of Polish literature in Bosnia and Herzegovina in the period from 1990 to 2020 appearing in book publications and to a lesser extent in Bosnian journals. The spectrum of translated works was presented as well as Bosnian translators from Polish with a brief overview of the period preceding the 1990s. This overview shows the diversity of translated works but also some gaps and delays in translating contemporary Polish literature.

KEYWORDS | Polish literature, translation, publishers, Bosnia and Herzegovina

Uvod

U radu su analizirani prijevodi poezije, romana, drama i poneki granični prijevod, objavljeni kao knjige, i dostupni tekstovi štampani u književnim časopisima u BiH od 1990. do 2020. Istraživanje se odnosi na repertoar prevedenih djela, na okolnosti presudne za njihovo objavljivanje, kao i na književne prevoditelje s ovog jezika. Rezultat analize djelimično će donijeti i sliku o zastupljenosti ove kulture općenito u BiH. Podaci o prijevodima poljske književnosti u Bosni i Hercegovini prikupljeni su na osnovu bibliotečkih kataloga COBISS.BH¹ i elektroničkih bibliografija. Tekstovi u časopisima obično prate objavljene prijevode ili ih na neki način najavljuju. Iako malobrojni, oni upotpunjuju općenito sliku o prijevodnoj književnosti. Analiza književnih prijevoda pokazat će da su mnogi od autora djela objavljenih nakon 1990. već bili poznati u poljskoj književnosti i da veliki dio prijevoda čini literatura koja se u Poljskoj smatra kanonskom. Nisu, međutim, objavljeni prijevodi djela koja su izostavljena do 90-ih godina prošlog stoljeća. Jasno je da su se i pojedini noviji autori počeli baviti književnošću nakon 90-ih godina prošlog stoljeća, tako da su i njihova djela dio analiziranog korpusa.

U posljednjih trideset godina Bosna i Hercegovina, prošavši kroz rat i tranzicijske procese, doživljava i nemale kulturne promjene. Zahtjevi tržišne ekonomije reflektirali su se i na izdavaštvo, tako i na prevođenje književnosti². Početkom XXI stoljeća, kada nastupa izvjesna ekonomska stabilnost, bosansko-hercegovačko izdavaštvo doživljava blagi uspon a to podrazumijeva i povećan interes za objavljivanje prijevodne književnosti. Prema brojnosti objavljenih prevedenih knjiga, u tom periodu dominiraju prijevodi s engleskog, uključujući i one književne.

Važnu ulogu u odlučivanju izdavača o objavljivanju prevedenog djela ima njegova popularnost na stranim tržištima, pozitivne recenzije i prihvaćenost kod čitatelja u zemlji i kulturi u kojoj je djelo nastalo. Izdavači ponekad traže prevoditelja ako se radi o poznatom piscu i kada su se već pojavili prijevodi

- 1 Zajednički katalog biblioteka u Bosni i Hercegovini i katalogi pojedinačnih biblioteka.
- 2 Liberalizacija tržišta knjiga, tj. stvaranje mogućnosti za pokretanje privatnih izdavačkih kuća rezultiralo je promjenama koje se tiču i kvantiteta i izbora pisaca i naslova za štampanje. Izbor prevedene književnosti postaje diferenciraniji, a kultne knjige se pojavljuju kao reprinti u prestižno opremljenom ili u nešto dostupnijem izdanju. Inače, knjige se često izdaju u tiražu do 1000 primjeraka ili manjem, a one najtraženije objavljuju se u više izdanja. Dok se izbor djela proširuje, tiraž objavljenih prevedenih knjiga pada, za razliku od situacije s izdavaštvom u bivšem sistemu, kada su u značajno većem tiražu štampani prijevodi velikana svjetske književnosti kao što su Ernest Hemingway, Hermann Hesse, zatim Gabriel García Márquez, Jorge Luis Borges, Mario Vargas Llosa, veliki Rusi i drugi pisci.

na drugim jezicima. Bosanskohercegovački izdavači saraduju s prevoditeljima s poljskog koji su već u Srbiji ili Hrvatskoj preveli isti naslov. Može biti presudno i to radi li se o piscu — dobitniku nagrade Nike ili se o njemu govori kao o potencijalnom kandidatu za Nobelovu nagradu. Sve to može podstaknuti izdavača na objavljivanje prijevoda. Ako izdavaču nisu poznati ni djelo ni autor, kada mu se ponudi naslov za objavljivanje, poželjno je da mu se ponudi i konkretan prijedlog izvora finansijske podrške. Ključno u tom smislu može biti i povjerenje u prevoditelja kojeg poznaje, za kojeg zna da je već ranije uspješno prevodio. Izdavačkim kućama se ponekad direktno obraćaju prevoditelji predlažući im zanimljiva djela i time preuzimajući na sebe posao agenta izdavača. Takva situacija, tj. nepostojanje dosljednog sistemskog planiranja prijevodne književnosti, uključujući poljsku, rezultira time da opus prijevoda nerijetko zavisi od izbora pojedinih prevoditelja, ali, s druge strane, prednost je da nije ni potpuno predvidljiva. Jedan broj prijevoda poljske književnosti objavljen je u Bosni i Hercegovini uz finansijsku podršku Instituta Knjige (Instytut Książki) u Poljskoj. Obično poljsku književnost danas objavljuju srednje ili manje izdavačke kuće, kojima prihod nije osnovni rukovodeći princip i koje prate književnu produkciju i kritiku na najširem planu. U periodu do 90-ih godina prošlog stoljeća sarajevske izdavačke kuće u državnom vlasništvu Veselin Masleša i Svetlost bile su vodeće po broju objavljenih prijevoda da bi se poslije pojavili privatni izdavači, među kojima i *Buybook*, poznat i utjecajan i van granica BiH.

Osvrt na prijevode poljske književnosti u Bosni i Hercegovini prije 90-ih

Poljska književnost čita se i danas u Bosni i Hercegovini kao i ranijih desetljeća a prevođenje poljskih književnih tekstova nastavlja tradiciju iz jugoslavenske države. Ako se osvrnemo na vrijeme od II svjetskog rata do 90-ih godina XX stoljeća, najplodniju tradiciju prevođenja s poljskog jezika u SFRJ imao je Beograd³, međutim, od osnivanja polonistike na Sveučilištu u Zagrebu sve je bogatiji, u posljednje vrijeme i raznovrsniji repertoar prijevoda poljske književnosti i u Hrvatskoj. Tako je npr. sarajevsko izdanje prijevoda *Beskućnika* (*Ludzie bezdomni*), jednog od najvažnijih prozaičkih pisaca Mlade Poljske Stefana

3 Vidjeti: Đ. Čilić Škeljo, I. Vidović Bolt, 2009: *Literatura polska w chorwackich przekładach od 1990 r. do 2007*. "Przekłady Literatur Słowiańskich", t. 1, cz. 1, s. 102—112.

Žeromskog, desetak godina kasnilo za beogradskim izdanjem romana (preveo Đorđe Živanović, Svjetlost, Sarajevo, 1967).

Kao što je već rečeno, prevođenje s poljskog u Beogradu, pa i u Zagrebu ima dužu tradiciju u odnosu na Sarajevo i općenito Bosnu i Hercegovinu. Jedan od razloga je možda i nepostojanje studija polonistike. Istina, studij poljskog jezika pokrenut je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu krajem 80-ih godina, ali je i prekinut početkom rata. Tadašnjim malobrojnim studentima sarajevske polonistike poljsku književnost je kao gostujući profesor predavao i Zdravko Malić, osnivač zagrebačke polonistike i jedan od najznačajnijih prevoditelja s poljskog jezika do danas. Nakon skoro tri decenije prekida rada, 2020. godine ponovo je pokrenut Lektorat poljskog jezika na ovom fakultetu, ali i kursevi poljskog jezika, što bi u budućnosti moglo biti i polazna tačka za ozbiljnije zanimanje za poljsku kulturu pa i za prevođenje. U novije vrijeme ponovo se organizira niz različitih kulturnih događaja u Bosni i Hercegovini⁴ koji govore o jačanju bosansko-poljskih kontakata⁵ i upoznavanju i prožimanju ovih kultura⁶. O bosansko-poljskim književnim vezama za vrijeme druge Jugoslavije piše

- 4 Predstava *Naš razred* (Nasza klasa), koju je prema tekstu Tadeusza Słobodzianeka, poljskog dramskog pisca i pozorišnog kritičara, režirao Dino Mustafić, posljednjih godina više puta je bila dio repertoara Kamernog teatra 55. Predstava je izvedena uz finansijsku podršku Ambasade Republike Poljske u Bosni i Hercegovini.
- 5 Među njima je i postavka izložbe "Poljaci i Nijemci — historije dijaloga" 2017. godine u Nacionalnoj i univerzitetskoj biblioteci Bosne i Hercegovine. Organizirale su je Ambasada Republike Poljske u BiH i Ambasada Savezne Republike Njemačke u BiH povodom obilježavanja 25. godišnjice od potpisivanja Sporazuma o dobrosusjedskim odnosima i saradnji. Na 32 panoa predstavljene su najznačajnije historijske činjenice iz II svjetskog rata do 1991.

U organizaciji Sarajevskog ratnog teatra i Kamernog teatra 55, na sceni Kamernog teatra 55, 28. i 29. septembra 2015. iz Poljske je gostovala predstava *Moja Bošnia* (*Moja Bosna*). Produkciju predstave finansiralo je Ministarstvo kulture i nacionalnog naslijeđa Vojvodstva Donje Šlezije, Fondacija "Poljski bakar" kao i grad Bolesławiec. Jacek Głomb režirao je priču koja se dešava u Bosni 30-ih i 40-ih godina XX stoljeća, za vrijeme II svjetskog rata, zatim dijelom 40-ih i 50-ih godina kod Boleslavjeca, u koji su se naselili reemigranti, a pojedini fragmenti se odnose i na opsadu Sarajeva.

- 6 Izložbu *Poljska u bosanskohercegovačkom teatarskom srcu* autorice Amine Abdićević 2016. godine organizirao je Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti Bosne i Hercegovine uz podršku Ambasade Republike Poljske u BiH. Izložba je podsjetila na prisustvo poljskih dramskih pisaca i reditelja na bosanskohercegovačkim pozorišnim scenama i na važnost održavanja kulturnih veza.

O poljskim dramskim djelima na repertoarima sarajevskog Narodnog pozorišta i banjalučkog pozorišta vidjeti više u tekstu T. Miletić Oručević [online]: *Večeras u Muzeju književnosti BiH: Sjećanje na našu kulturnu historiju — izložba 'Poljska u bh. teatarskom srcu'*. Dostupno na internetu: <https://depo.ba/clanak/148991/veceras-u-muzeju-knjizevnosti-bih-sjecanje-na-nasu-kulturnu-historiju-izlozba-poljska-u-bh-teatarskom-srcu>. [pristupljeno: 16.10.2022].

Leszek Małczak. S obzirom na ulogu koju je u tom razdoblju odigrao prevoditelj, književni kritičar i urednik Alija Dukanović, koji je zbog Informbiroa i ostao u Poljskoj, Małczak ga naziva Dukanovićevim razdobljem⁷. Knjigu o životu i prevoditeljskoj djelatnosti Alije Dukanovića, koji je, pored ostalog, preveo na poljski nekoliko Andrićevih proza⁸ kao i Samokovlijine *Kadiš, molitva za mrtve i druge priče*⁹ napisala je Danuta Ćirlić-Straszyńska¹⁰. A. Dukanović je preveo i Krležine *Balade Petrice Kerempuha* a za ovaj prijevod dobio je nagradu poljskog PEN Kluba.

U približavanju poljske književnosti jugoslavenskim čitateljima značajnu ulogu imao je Petar Vujičić. Tako su njegove brojne prijevode (jedan broj zajedno sa Zdravkom Malićem i Biserkom Rajčić) objavljivale i izdavačke kuće u tadašnjoj socijalističkoj BiH, od *Crvenih štitova*, Jarosława Iwaszkiewicza¹¹ 1958. u sarajevskoj Narodnoj prosvjeti pa sve do već uveliko poznate knjige *Šekspir naš savremenik* Jana Kotta objavljene u Poljskoj još 1965. a štampane u sarajevskoj Svjetlosti 1990. Poznatog shakespeareologa i pozorišnog kritičara, stanovnika Kalifornije od sredine 60-ih, čitatelji u BiH upoznawali su i preko drugih jezika.

7 L. Małczak, 2019: *Dukanovićevo razdoblje ili bosanskohercegovačko-poljske književne veze za vrijeme Druge Jugoslavije*. U: *Bosanskohercegovački slavistički kongres. Zbornik radova*. Vol. 2, knj. 2, Sarajevo, Slavistički komitet, str. 117—128.

8 I. Andrić, 1960: *Konsulowie ich cesarskich mości*. H. Kalita, A. Dukanović, prev. [1. izd.]. Warszawa, Czytelnik; I. Andrić, 1983: *Omer-pasza Latas*. A. Dukanović, prev. Warszawa, Czytelnik; I. Andrić, 1986: *Przydrożne znaki: proza medytacyjna*. A. Dukanović, prev. [1. izd.]. Warszawa, Czytelnik.

9 I. Samokovlija, 1991: *Kadisz, modlitwa za umarłych i inne opowiadania*. A. Dukanović, prev. [1. izd.]. Warszawa, PIW.

10 O A. Dukanoviću v. više u: D. Ćirlić-Straszyńska, 1990: *Alija Dukanović*. Warszawa, PIW.

11 J. Iwaszkiewicz, 1958: *Crveni štitovi* (orig. *Czerwone tarcze*). P. Vujičić, prev. Sarajevo, Narodna prosvjeta; A. Bahdaj, 1960: *Prvo poluvrijeme 0:1* (orig. *Do przerwy 0:1*). P. Vujičić, prev. Sarajevo, Veselin Masleša; J. Andrzejewski, 1961: *Pepeo i dijamant* (orig. *Popiół i diament*). P. Vujičić, prev. Sarajevo, Svjetlost; D. Damian (pseud. A. Bahdaja), 1962: *Nepoznati iz bara "Kalipso"* (orig. *Nieznamomy z baru Calypso*, 1959). P. Vujičić, prev. Sarajevo, Svjetlost; K. Filipowicz, 1966: *Provincijska ljubav* (orig. *Romans prowincjonalny i inne historie*). P. Vujičić, prev. Sarajevo, Svjetlost; I. Jurgielewiczowa, 1975: *Nemirni časovi* (orig. *Niespokojne godziny*). P. Vujičić, prev. Sarajevo, Veselin Masleša; J. Andrzejewski, 1979: *Sada je i tebi kraj* (orig. *Teraz na ciebie zagrada*). P. Vujičić, prev. Sarajevo, Svjetlost; C. Miłosz, 1982: *Spasenje: izabrane pjesme* (orig. *O zbawieniu*). Z. Malić, P. Vujičić, prev. Sarajevo, Veselin Masleša; C. Miłosz, 1988: *Poezija* (orig. *Poezja*). P. Vujičić, prev. Beograd, BIGZ—Sarajevo, Veselin Masleša; C. Miłosz, 1988: *Poezija* (orig. *Poezja*). B. Rajčić, P. Vujičić, prev. Beograd, BIGZ—Sarajevo, Veselin Masleša; J. Andrzejewski, 1986: *Zdruzgotina*. P. Vujičić, prev. Sarajevo, Svjetlost; J. Kott (pseud. A. Bahdaja), 1990: *Šekspir naš savremenik* (orig. *Szekspir współczesny*). P. Vujičić, prev. Sarajevo, Svjetlost.

Zdravko Malić karijeru je ostvario u Hrvatskoj, u kojoj je i živio, a rođen je u BiH i svoje mlade dane proveo u Sarajevu. Njegova povezanost s ovom zemljom nije se svodila samo na porodične veze, a ni njegov profesorski angažman na Filozofskom fakultetu sigurno nije imao finansijske razloge. Osim što je bio ugledni polonist i prevoditelj, prepoznatljiv je po svojoj poeziji, prozi, esejima i člancima. Sa strašću i samouvjereno pisao je o generacijama poljskih pisaca od Adama Mickiewicza do Witolda Gombrowicza. Njegove kritike objavljene su i u Poljskoj (*Między życiem a światem. Artykuły, eseje i rozprawy o literaturze polskiej*, Warszawa, 2006). Ovaj neprevaziđeni gombrowiczolog autor je i *Antologije poljske pripovijetke XX stoljeća*¹². U recepciji poljske književnosti u BiH ime Zdravka Malića upravo se vezuje za ovu antologiju.

Nezaobilazno i nezaboravno književno djelo za djecu *Akademija profesora Kleksa (Akademia Pana Kleksa)* koje je 1946. napisao Jan Brzechwa, jedan od najvećih i najmaštovitijih pisaca bajki, dočekalo je svoje bosansko izdanje 1965. Roman je prevela Tanja Dugonjić a štampala ga je izdavačka kuća Veselin Masleša u Sarajevu. Reizdanje ovog djela objavio je isti izdavač samo dvije godine poslije, 1967. Dogodovštine dječaka čija su imena počinjala slovom A Brzechwa je nastavio pričati u svojoj narednoj knjizi, svezremenskoj priči *Putovanja profesora Kleksa (Podróże Pana Kleksa)*. Prvi put je objavljena u Poljskoj 1961, petnaest godina poslije izdavanja prvog dijela serije čiji je glavni junak profesor Ambroży Kleks. U prijevodu Tanje Dugonjić djelo objavljuje Veselin Masleša već 1963. Tri dijela ove serije: *Akademija Pana Kleksa*, *Podróże Pana Kleksa* i *Tryumf Pana Kleksa* i nekoliko desetljeća nakon prvih objavljivanja, s prepoznatljivim ilustracijama Pana Kleksa u bogato opremljenim izdanjima, redovno štampaju poljske izdavačke kuće. Nije nevažna činjenica da je *Akademija Pana Kleksa* školska lektira u Poljskoj.

Prema broju izdanja do 90-ih godina prošlog stoljeća najprevođeniji u BiH je istovremeno i jedan od najpopularnijih pisaca na prijelazu iz XIX u XX stoljeće Henryk Sienkiewicz. Zanimljivo je da je njegov roman *Kroz pustinju i prašumu (W pustyni i w puszczy)* do 90-ih imao nekoliko izdanja u BiH, prvo izdanje Beograd — Sarajevo — Zagreb, Džepna knjiga, 1955, preveo je Đorđe Živanović. Poslije je roman objavila Svjetlost, Sarajevo, 1963. također u prijevodu Đorđa Živanovića. Nakon toga, 1966. u prijevodu Tanje Dugonjić prerađeno izdanje objavljuje Veselin Masleša. Prerađeno izdanje *Kroz pustinju i prašumu* iste izdavačke kuće izlazi 1972. Ponovo u prijevodu Tanje Dugonjić 2003, kao prvo prerađeno izdanje, roman objavljuje Bosanska riječ u Sarajevu, da bi poslije nepune dvije decenije (2020) isti izdavač objavio drugo prerađeno izdanje roma-

12 Z. Malić, prir. i prev., 1984: *Antologija poljske pripovijetke XX stoljeća*. Sarajevo, Veselin Masleša.

na. Roman *Potop*, poljskog nobelovca, izdaje Svjetlost u Sarajevu 1990. godine u prijevodu Lazara R. Kneževića, a 1991. *Ognjem i mačem* za istog izdavača, u dobro opremljenom izdanju, prevodi također Lazar R. Knežević. Uzbudljiva poljska historija u drugoj polovini 17. stoljeća, s herojskim idealima i postupcima praćena ljubavnim pričama, opisana je u poznatoj trilogiji (*Ogniem i mieczem*, *Potop* i *Pan Wołodyjowski*), a nakon ekranizacije, učinila je trilogiju svjetski popularnim štivom. Zbog atraktivnog pripovijedanja pa i načina na koji pobuđuje poljski patriotizam, trilogija je i danas jedno od neizostavnih poljskih štiva. Iznova se izdaje, prevodi na brojne jezike i gleda u filmskim izdanjima. Citati iz trilogije ostali su dobro poznati u poljskom jeziku.

Među prijevodima u XX stoljeću u Bosni i Hercegovini nalaze se važnija imena poljske književnosti uključujući i disidentsku. "(...) u bivšoj Jugoslaviji prevodila su se i djela poljskih disidenata, poput Czesława Miłosza (njegova poezija objavljena je u prijevodu Petra Vujičića u antologiji *Savremena poljska poezija* već 1964, a *Zniewolony umysł* kao *Zarobljeni um* doživio je svoje prvo izdanje u Srbiji 1985). Razlog tomu treba tražiti i u recepciji strane disidentske književnosti, od koje je poljska bila omiljena (dapače, pisci emigranti pozivani su i na kulturne događaje)."¹³ Ni u XXI stoljeću nije prestalo interesovanje za pisce koji su stvarali u emigraciji. Stihove pod naslovom *Povratak kući — poljska emigrantska poezija* (Powrót do domu — polska poezja), za Zadužbinu "Petar Kočić" (Banja Luka — Beograd, 2002. god., dvojezično izdanje na poljskom i srpskom jeziku) izabrao je i preveo Zoran Đerić. U zbirci su sadržani poznati emigrantski pjesnici Julian Tuwim, Kazimierz Wierzyński, Józef Wittlin, Jan Lechoń, Aleksander Wat, Czesław Miłosz, Adam Zagajewski, Stanisław Barańczak.

Prijevodni poljske književnosti u Bosni i Hercegovini od 1990. do 2020.

Početak 1990-ih obilježile su velike i dramatične promjene u BiH, od političkih, društvenih, ekonomskih i kulturnih, koje su podrazumijevale i umanjenu izdavačku djelatnost. Nakon pauze koja je trajala početkom 90-ih godina, važan trenutak u prijevodnoj poljskoj književnosti predstavljalo je objavljivanje knjige poezije Wisławe Szymborske *Život na licu mjesta*, Društvo pisaca BiH, Sarajevo, 1997. Poeziju su preveli Slavko Šantić i Marina Trumić. Očekivano je

13 P. Gverić Katana, 2016: *Dvadeset pet godina bilježenja prijevoda: hrvatsko i poljsko ogledalo*. "Przekłady Literatur Słowiańskich", t. 7, cz. 2, str. 37.

nastavljen interes za stihove poljske nobelovke. *Pohvalu lošeg mišljenja o sebi: izabrane pesme* za banjalučku Kuću poezije preveli su Biserka Rajčić i Petar Vujičić 2017. godine.

Vrijedan i lijep, kao čudo u vremenu tuge ali i nade bio je projekt Radija Zid — neusporediv radijski kulturni projekt opkoljenog Sarajeva — Zidne novine, *Poljski dani Sarajevo* 7. — 12. aprila 1997, glavni urednik Z. Grebo, urednik broja T. Komendant, Radio Zid, Sarajevo, april/ travanj 1995. godina III, broj 3. „Poljsko” izdanje *Zidnih novina*¹⁴ snažno je otvorio Tadeusz Komendant tekstem *Korijenje* (preveo Slavko Šantić, str. 1—2) osvrćući se na početke historije i geografije Poljske od XV do XVII st., na multietničke terene, zadržavanje svijesti o državnosti i nakon propasti tadašnje države, geografskim reorientacijama poljske svijesti od vizije jagiellonske Poljske do vizije piastowske Poljske, preko geografskog ukorjenjivanja praćenog gubljenjem biografije, o izostanku pisanja o stvarnim bolovima poslije rata. Kako kaže Komendant, počevši od Miłosza, “pisce je počela interesovati druga istina — istina vlastitih uspomena”.

Ovaj broj časopisa čitateljima je skrenuo pažnju na političke i društvene događaje koji su odredili živote poljskih pisaca a u dobroj mjeri i teme o kojima su pisali: Dawid Warszawski “Opomena Europi”, str. 3—6, poglavlje iz knjige *Obrana sarajevske pošte*, prevela Marina Trumić; Adam Zagajewski: *Putovati u Lavov, Pjesma emigranta*, preveo Čedo Kisić, str. 7; Tadeusz Żukowski: *XXVI Pismo upleteno u geografiju biografije*, preveo Čedo Kisić, str. 8; Tadeusz Żukowski *Pismo vrtovima moga djetinjstva; Pismo dječaku koji skuplja starudije*, prevela Marina Trumić, str. 8; Stefan Chwin *Hanemann*, prevela Svjetlana Babić-Baranjski, str. 9—10; Julian Kornhauser *Kuća, san i dječje igre*, prevela Biserka Rajčić, str. 11—14; Kazimierz Brakoniecki *Sjeverna Atlantida, Zapamćeno, Nebeski obrti, Praznina, Vilno, Domovine, Ciklus*, preveo Josip Osti, str. 15—17; Roman Gren *Logor*, preveo Slavko Šantić, str. 18—21; Aleksander Jurewicz “*Lida*” (odlomak iz romana), preveo Srđan Kisić, str. 22—23; Olga Tokarczuk *Vrijeme pravijeka*, preveo Slavko Šantić, str. 24—26; Magdalena Tulli *Snovi i kamenje* (odlomak iz knjige), preveo Srđan Kisić, str. 27—28; Wysława Szymborska: *Djeca epohe, Život na licu mjesta, Veliki broj, Utisci iz teatra, Fotografija mase, Spisak stanovnika, Radost pisanja, U rijeci Heraklitovoj, Logor gladi kod jaslja, Atlantida, Kraj vijeka*, preveo Slavko Šantić, str. 29—32.

Nezaobilazan dio analize savremene faze poljskih književnih prijevoda čini predstavljanje prevoditelja s tog jezika koji aktivno sudjeluju ne samo u književnom dijalogu nego i u prenošenju elemenata kultura dviju zemalja. Vrsni prevoditelji s poljskog u Bosni i Hercegovini, pored toga što su dobri poznavatelji poljske književnosti i kulture, Marina Trumić i Slavko Šantić, oboje pre-

14 Radijsko izdanje *Zidnih novina* uredila i vodila Amela Ljevo.

dani prevoditeljskom poslu, ostvarili su se u novinarstvu a u posljednja dva desetljeća Tanja Miletić Oručević poznata je kao uspješna pozorišna rediteljica. Prevoditelj s poljskog jezika kod nas s najdužim stažom je Slavko Šantić¹⁵ (dugogodišnji urednik za kulturu i kolumnista Oslobođenja), prevoditelj, pjesnik i dramski pisac. Već 1965. njegov prijevod poezije Juliana Przybosa *Naslov večeri* objavljuje Veselin Masleša u Sarajevu. Dobitnik je odlikovanja “Zaslužan za kulturu Poljske”.

Velike zasluge u upoznavanju bosanskohercegovačkih čitatelja s poljskom književnošću i kulturom imala je Marina Trumić, uz napomenu da je niz djela prevela i za hrvatske izdavače. Radila je kao novinar (u Oslobođenju i sedmičniku Svijet), zatim kao lektor na Varšavskom univerzitetu, bila je urednica dramskog programa Radio-Sarajeva, ali je poznata i kao spisateljica¹⁶, o čijim radovima su pisali ugledni pisci i kritičari. Zapamćena je i po intervjuima s poznatim kulturnim ličnostima u bivšoj Jugoslaviji koje je vodila za bosanskohercegovačke listove i časopise. U knjizi *Čežnja i daljine* objavljeni su njeni razgovori s mnogim poznatim poljskim piscima i umjetnicima. Od Saveza novinara BiH dobila je nagradu za intervju s Jerzyjem Andrzejewskim 1968. Pored drugih domaćih nagrada, kao i Slavko Šantić, dobila je poljsko odlikovanje “Zaslužna za kulturu Poljske”.

Tanja Miletić Oručević prevodi dramske tekstove s poljskog, češkog i engleskog jezika. U Krakovu režirala je predstave *Sluškinje (Pokojówki)* J. Geneta i *Zmijjin svlak (Skórę węża)* S. Šnajdera. Dobitnica je nagrada za režiju, dramtizaciju, za najbolje predstave i radiodramski tekst.

Ne treba zaboraviti ni do danas manje poznatog bosanskog polonistu i slavistu — fra Matu Mrkonjića. Pored teoloških studija na Jagiellońskom univerzitetu u Krakovu, završio je polonistiku i slavistiku (1965—1970). Bio je višegodišnji direktor Franjevačke gimnazije u Visokom. Prevodio je poljske katoličke pisce, npr. Jana Dobraczyńskog *Svjedok svjetla*, Svjetlo riječi, Sarajevo, 1990. a preveo je i djela Jana Pavla II — *Rimski triptih: meditacije*, Glas koncila, Zagreb, 2010, kao i autobiografiju Jana Pavla II *Ustanite hajdemo*, Verbum, Solin, 2014.

Važno je naglasiti da se jedan dio prevedenih djela odnosi na književnost stvaranu u Poljskoj a inspiriranu teškim iskustvom ljudi u ratu, pojedinaca u Bosni i Hercegovini. Upravo su tako Tochman i Warszawski vidjeli ljude

15 Objavio je nekoliko knjiga poezije kao i prozu (političke komentare) pod nazivom Tragedija razuma, IPC Sarajevo, 1995. Dobitnik je niza značajnih nagrada, među kojima Nagrade Udruženja književnika BiH, 1965.

16 Napisala je nekoliko knjiga proze *Daleko proljeće*, *Između mene i tebe*, *Lirski dnevnik Marije Višnjevske*, *Čežnja i daljine* i zbirke poezije *Između Varšave i Sarajeva* i *Cipele za Mona Lizu*. Objavljivala je eseje i književnu kritiku.

izbliza. Knjigu *Obrana sarajevske pošte (Obrona poczty sarajewskiej)* Dawida Warszawskog s poljskog su preveli Marina Trumić i Srđan Kisić a objavio Ceteor Itaka u Sarajevu, 2003. Warszawski u predgovoru knjizi naglašava da je opisivao jedino ono što je sam vidio i čuo¹⁷ te da je veći dio materijala u knjizi već iskoristio ranije u izvještajima za Gazetu Wyborczu, kao i da su tekstovi iz Gazete ponekad iz temelja prerađivani.¹⁸ Naslov knjige je asocijacija na odbranu Pošte u Gdanjsku 1. 9. 1939.

Kao da jedeš kamen (Jakbyś kamień jadła) Wojciecha Tochmana preveo je Slavko Šantić a objavio Magistrat u Sarajevu 2004. Pored objavljenog razgovora sa Wojciechom Tochmanom koji je vodio Marek Radziwon (str. 157—161), vrijedan dio knjige je i *Odgovornost živih prema mrtvima: Odjeci u poljskoj kritici i čitalačkoj javnosti* (str. 162—166). O knjizi i svome odnosu prema ispričanome u ovoj prozi, pisale su poznate poljske ličnosti, među kojima i spisateljica Olga Tokarczuk. Kroz dokumentirane pojedinačne priče u ratnoj Bosni i Hercegovini, s imenima ljudi, imenima muževa koji se više neće vratiti kući, sa nazivima gradova iz kojih su protjerani i ubijeni, ovo djelo je jedan od najjasnijih primjera solidarnosti sa drugim slavenskim narodom u novijoj bosansko-hercegovačkoj historiji.

Dobri duh čovječanstva djelo je pisca i pedagoga, koji je bio poznat pod pseudonimom Janusz Korczak. Tekstove za ovu knjigu izabrao je i napisao predgovor Aleksander Lewin. Pored ovog teksta, Lewin je autor niza radova o odgoju djece kakvim ga je vidio Korczak. Knjigu je prevela Marina Trumić a štampao ju je Omnibus u Sarajevu 1999. Korczak je zagovarao antiautoritarni pristup u odgoju djece ali i aktivnu ulogu djece u odgajanju odgajatelja. Zbog progresivnih ideja njegovi tekstovi su nezaobilazna literatura u školovanju budućih pedagoga i u BiH. Tragičan kraj pisca u logoru Treblinka prikazao je Andrzej Wajda u poznatom filmu *Korczak i njegova djeca*. Vrijedi pročitati još jedan naslov koji se odnosi na djecu i mlade — knjigu Liliane Bardijewske *Kuća osam tajni (Dom ośmiu tajemnic)* nesvakidašnju priču o dječaku koji pokušava razumjeti život i njegove ključne trenutke preveo je Pero Mioč, a objavila ju je Bosanska riječ, u Tuzli, 2019.

17 “Svi su oni već dosta iskusili i dosta znaju. Iako su razgovarali sa mnom, činili su to zacijelo u nadi da ne treba uvijek osjetiti na vlastitoj koži da bi se razumjelo. Jer, kad bi bilo drugačije, onda bi bilo sigurno malo nade za nas. I valjda stoga moja žena Malgosia nijednom nije rekla — ne idi, a kada je mogla, krenula je sa mnom. A Janek, moj stariji sin, izrazio je umjesto mene ono čega još tada ni sam nisam bio svjestan. Rekao je: — Tata, ti tamo ideš zato što, onda kada su naši sjedili u logorima, ni šepavi pas ih nije tamo obišao, zar ne? Istina. Dakle možda, ako i ne treba iskusiti da bi se razumjelo, ipak neka nada postoji?”

18 D. Warszawski, 2003: *Obrana sarajevske pošte* (orig. *Obrona poczty sarajewskiej*). M. Trumić, S. Kisić, prev. Sarajevo, Ceteor Itaka, str. 7.

Moju poeziju (Moja poezja) Tadeusza Różewicza preveli su Marina Trumić, Slavko Šantić i Čedo Kisić i objavili u Sarajevu 2002. Tadeusz Różewicz, jedan od velikih Poljaka kojem je nekoliko puta izmaknula Nobelova nagrada, dobro je poznat bosanskohercegovačkim čitateljima i kao prozaik i dramaturg. Izuzetno pjesničko djelo Juliana Kornhausera *U jednoj sekundi: izbor pjesama (1972. — 2000.) u prijevodu* Marine Trumić objavio je tešanjski Centar za kulturu i obrazovanje 2002. godine. Pored toga što je pisao poeziju, Kornhauser je bio poznat i kao prozaik, književni kritičar, profesor na Institutu za slavensku filologiju Jagielloškog univerziteta, ali i kao prevoditelj i stručnjak za hrvatskosrpsku književnost.

Prvo izdanje poezije Ewe Lipske *Tu* u izboru i prijevodu Marine Trumić objavio je Connectum, Sarajevo, 2010. Ovaj efektan naslov zbirke je zajednički izbor pjesnikinje i prevoditeljice. Objavljivanje ove knjige pomogao je Institut knjige u Poljskoj. Institut knjige inače donosi odluku o finansijskoj podršci izdavaču na osnovu prirode prevedenog teksta ali i prestiža izdavačke kuće. Naredne dvije knjige poezije Lipske (koju nepotrebno porede sa Szymborskom, jer su različite a svaka na svoj način neponovljiva): *Turisti reči: poezija*, 2014. i *Centrifugirajuća nada* 2018. objavljuje Kuća poezije: Udruženje Poljaka, Banja Luka, u prijevodu Biserke Rajčić.

Jedan od najčešće prevedenih poljskih pisaca u Bosni i Hercegovini je Czesław Miłosz. Kako do 90-ih godina, tako od 90-ih do danas prevedeni su njegovi stihovi najviše u formi knjige: Miłosz, Czesław *Spasenje: izabrane pjesme*, prev. P. Vujičić i Z. Malić, Veselin Masleša, Sarajevo, 1982; Miłosz, Czesław *Poezija*, prev. P. Vujičić, BIGZ Beograd: Veselin Masleša Sarajevo, 1988; Miłosz, Czesław *Poezija*, prev. P. Vujičić i B. Rajčić, Veselin Masleša Sarajevo: Beogradski izdavačko-grafički zavod, Beograd, 1988; Miłosz, Czesław: *Drugi prostor: najnovije pjesme — izbor*, prev. M. Trumić, Zoro, Sarajevo: Zagreb, 2008, ali i izbori Miłoszewe poezije u časopisima: Miłosz, Czesław: *Teološki traktat (Traktat teologiczny)*, prev. M. Trumić, Hrvatska misao: tromjesečnik za umjetnost i znanost, Sarajevo: Ogranak Matice hrvatske, God. 10, 39/40(28) (travanj-rujan 2006), str. 125—138, 2006. Druga njegova poznata djela nemaju svoja bosanskohercegovačka izdanja.

Adam Zagajewski je u BiH poznat kao pjesnik a manje kao kritičar i autor eseja. Višekratno je objavljivana prevedena poezija ovog velikog Poljaka. Prevodili su ga različiti prevoditelji a prijevode je objavilo nekoliko izdavačkih kuća. Knjigu *Povratak* prevela je Marina Trumić, objavio Zoro, izdavač za Sarajevo i Zagreb, 2006. godine, zbirku *Asimetrija: izabrane pjesme* priredila je Biserka Rajčić, preveli Petar Vujučić i Biserka Rajčić, a objavila Kuća poezije Banja Luka, 2019. Štampanje su pomogli Ambasada Republike Poljske u Sarajevu i Ministarstvo prosvjete i kulture RS. Za sada posljednje izdanje pod naslovom *Pravi*

żivot u prijevodu Đurđice Čilić objavio je Buybook u Sarajevu, 2021, u godini pjesnikove smrti. Sve prevedene knjige poezije Zagajewskog su reprezentativna izdanja; svako je izdanje dobrodošlo kao ponovno podsjećanje čitatelja na stihove jednog od najboljih poljskih pjesnika i nesuđenog nobelovca.

U okolnostima kada prevođenje i izdavanje prijevoda poljske drame nije redovna pojava u Bosni, posebno je važan *Mortal kombajn: poljska drama XXI stoljeća*. Tekstove je odabrala i prevela Tanja Miletić Oručević a objavio Međunarodni teatarski i filmski festival MESS, Sarajevo, 2006. Izbor od trinaest drama dvanaest poljskih autora sadrži raznovrsne savremene tekstove napisane od 2000. do 2006. godine: Krzysztof Bizio *Toksini*, Michał Walczak *Bazen s pijeskom*, Magda Fertacz *Apsint*, Jacek Papis *Vrijeme sna*, Jacek Papis *Komad mesa 1*, Małgorzata Mroczkowska *Justyna, sestra moje*, Szymon Wróblewski *Površina*, Marek Pruchniewski *Lucija i njena djeca*, Monika Powalisz *Lovčeva kći ili poljakožderka*, Andrzej Stasiuk *Noć*, Joanna Owsianko *Tiramisu*, Przemysław Wojcieszek *Made in Poland*, Paweł Sala *Mortal kombajn*. Knjiga sadrži i vrijednu *Notu o autorima*.

Deset priča u *Bakakaju* daje cjelovitu sliku opusa jednog od najvažnijih poljskih i svjetskih pisaca XX stoljeća. Proširena zbirka Witolda Gombrowicza objavljena je 1957. godine u Krakovu. Sarajevska Biblioteka DANI 2004. objavljuje knjigu u prijevodu Tanje Miletić Oručević. Zagrebačka Fraktura 2007. objavljuje *Bakakaj*, koji je također prevela T. Miletić Oručević.

U protekla tri desetljeća, kao uostalom ni prije toga, čitatelji u BiH nisu mogli redovno pratiti aktuelnu bogatu književnu produkciju u Poljskoj i glavne trendove u poljskoj književnosti¹⁹. Rijetko su djela savremenih poljskih pisaca u nekoliko godina zaredom prevedena u BiH. Izuzetak je Olga Tokarczuk, čiji su *Bieguni (Bieguni)*²⁰ i *Bizarne priče (Opowiadania bizarne)*²¹ u ovoj zemlji prevedeni tek od 2019. do 2021. Ipak, repertoar poljskih prijevoda općenito je reprezentativan, a čine ga djela koja se i u Poljskoj smatraju kanonom. S obzirom na to da ni neka od velikih djela značajnih poljskih pisaca nisu prevedena

19 Na osnovu istraženih izvora, može se zaključiti da u Bosni i Hercegovini nisu objavljena sabrana djela Bolesława Prusa, u BiH nisu prevedeni ni Adam Mickiewicz, Stanisław Wyspiański, Jan Potocki, Bruno Schulz, Gustaw Herling-Grudziński, Stanisław Lem, Andrzej Sapkowski, Stanisław Jerzy Lec, kao ni Janusz Głowacki, Ryszard Kapuściński, Janusz Leon Wiśniewski, Jerzy Pilch, Wojciech Kuczok, Natasza Goerke, Andrej Stasiuk, Paweł Huelle, Maria Nurowska, Manuela Gretkowska i niz drugih pisaca. Praksa objavljivanja prijevoda prevoditelja iz Hrvatske i Srbije, kao i eventualno inteziviranje rada malobrojnih bosanskohercegovačkih prevoditelja donosi promjene u izdavačkim i prevoditeljskim izborima.

20 O. Tokarczuk, 2019: *Bieguni* (orig. *Bieguni*). M. Markić, prev. Sarajevo, Buybook.

21 O. Tokarczuk, 2020: *Bizarne priče (Opowiadania bizarne)*. M. Markić, prev. Sarajevo, Buybook.

u ovoj zemlji, teško je očekivati da su prevedeni pisci mlađe generacije, a razlozi mogu ležati i u oprezu potencijalnih izdavača. Novi prijevodi poljske književnosti u BiH često su rezultat angažiranosti samog prevoditelja, ali podjednako i širine perspektive izdavača. Onima kojima je Poljska bliska svaki novi naslov prevedenog poljskog pisca znači više od knjige u izlogu knjižare ili rijetke reklame na internetskoj stranici izdavača knjige. Ona je i ohrabrenje da će se s ovom kulturom upoznavati novi mladi čitatelji.

Zaključak

Analiza repertoara prijevoda poljske književnosti pokazuje da je u posljednje tri decenije bosanskohercegovačka kultura otvorena za otkrivanje novih poljskih autora, ali je i dalje zainteresirana za literaturu nastalu i nekoliko desetljeća ranije. Od poljskih nobelovaca, osim Sienkiewicza i ponovnih izdanja prijevoda njegovog romana *Kroz pustinju i prašumu*, posljednjih desetljeća u Bosni i Hercegovini prevedeni su i Miłosz i Szymborska. Tek u posljednje tri godine prevedeni su *Bieguni* i *Bizarne priče* Olge Tokarczuk. Prevedena su kapitalna djela poljske književnosti, ali i dalje na svoj prijevod u BiH čekaju mnogi pisci i njihovi vrijedni naslovi. Pojedine poljske pisce domaći čitatelji upoznali su kroz iskustvo čitanja i na drugim jezicima i kroz prijevode na engleski i na neke druge jezike.

Od 90-ih godina XX stoljeća prijevodi poljske književnosti objavljuju se u manjem tiražu nego u vrijeme bivšeg sistema. Objavljivanje prevedene poljske književnosti uglavnom je zasluga pojedinaca, a samih prevoditelja u Bosni je malo. S druge strane, pozitivno je da izbor prevedenih djela odlikuje njihova bogata raznolikost. Iako ovi prevoditelji po akademskom obrazovanju nisu polonisti, repertoarom i kvalitetom svojih prijevoda uradili su neprocjenjiv posao na povezivanju dviju kultura. Ogromnu ulogu u upoznavanju bosanskohercegovačkih čitatelja s poljskom književnošću imala je Marina Trumić, čiji se odlazak reflektira na kašnjenju pa i izborima novijih prijevoda poljskih pisaca. Danas se prijevodima poljske književnosti bave Slavko Šantić i Tanja Miletić Oručević. Za bosanskohercegovačke izdavače danas nerijetko prevodeiskusni prevoditelji iz Srbije, prije svega dobro poznata i iskusna prevoditeljica Biserka Rajčić a u posljednje vrijeme i odlična prevoditeljica proza Olge Tokarczuk Milica Markić. Jedan dio knjiga koje je ranije preveo Petar Vujičić, kao i one koje je preveo zajedno sa Biserkom Rajčić, objavljuju banjalučki izdavači. Hrvatski prevoditelji Pero Mioč i Đurđica Čilić svojim prijevodima velike Poljake bosanskohercegovačkim čitateljima donose u najboljem svjetlu.

Pokazalo se da nije bilo reizdavanja prevedenih djela s ciljem da se književni tekstovi prevedeni na srpskohrvatski/ hrvatskosrpski sada “prevode” na bosanski, hrvatski ili srpski standardni jezik. Čini se da ni tada a ni sada jezik nije bio prepreka za potencijalne čitatelje u BiH. Time bi se moglo objasniti i da *Emigranti* Sławomira Mrożeka, vjerovatno najizvođeniji poljski komad u Bosni i Hercegovini, nemaju svoje bosanskohercegovačko izdanje. Nije zabilježena tendencija da se popune praznine u prevođenju poljske književnosti. Svakako bi bilo vrijedno prevesti djela koja ranije nisu bila prevedena. Izostali su prijevodi poljske književnosti za djecu, uključujući i *Bajke za Lidusju* Jana Kotta, objavljene u Poljskoj 1997.

Ovo predstavljanje moglo bi biti polazište za detaljnija istraživanja recepcije poljske književnosti u Bosni i Hercegovini, čime bi se dobila i jasnija slika domaće, bosanskohercegovačke kulture.

Literatura

- Antologija poljske pripovijetke XX stoljeća*, 1984. Z. Malić, prir. i prev. Sarajevo, Veselin Masleša.
- Bardijewska L., 2019: *Kuća osam tajni*. P. Mioč, prev. Tuzla, Bosanska riječ.
- Čilić Škeljo Đ., Vidović Bolt I., 2009: *Literatura polska w chorwackich przekładach od 1990 r. do 2007*. “Przekłady Literatur Słowiańskich”, t. 1, cz. 1, str. 102—112.
- Ćirić-Straszyńska D., 1990: *Alija Dukanović*. Warszawa, PIW.
- Dobraczyński J., 1990: *Svjedok svjetla*. fra Mate Mrkonjić, prev. Sarajevo, Svjetlo riječi.
- Gombrowicz W., 2004: *Bakakaj*. T. Miletić Oručević, prev. Sarajevo, Biblioteka DANI/Civitas.
- Gverić Katana P., 2016: *Dvadeset pet godina bilježenja prijevoda: hrvatsko i poljsko ogledalo*. “Przekłady Literatur Słowiańskich”, t. 7, cz. 2, str. 35—52.
- Jan Pavel II., 2010: *Rimski triptih: meditacije*. fra Mate Mrkonjić, prev. Zagreb, Glas koncila.
- Jan Pavel II., 2014: *Ustanite hajdemo*. fra Mate Mrkonjić, prev. Solin, Verbum.
- Kornhauser J., 2002: *U jednoj sekundi: izbor pjesama (1972.—2000.)*. M. Trumić, prev. Tešanj, Centar za kulturu i obrazovanje.
- Lipska E., 2010: *Tu*. M. Trumić, prev. Sarajevo, Connectum.
- Lipska E., 2014: *Turisti reči: poezija*. B. Rajčić, prev. Banja Luka, Kuća poezije.
- Lipska E., 2018: *Centrifugirajuća nada*. B. Rajčić, prev. Banja Luka, Kuća poezije: Udruženje Poljaka.

- Małczak L., 2019: *Dukanovićevo razdoblje ili bosanskohercegovačko-poljske književne veze za vrijeme Druge Jugoslavije*. U: *Bosanskohercegovački slavistički kongres. Zbornik radova*. Vol. 2, knj. 2. Sarajevo, Slavistički komitet, str. 117—128.
- Miletić Oručević T., 2006: *Mortal kombajn: poljska drama XXI stoljeća*. Sarajevo, Međunarodni teatarski i filmski festival MESS.
- Miletić Oručević T., 2016: *Večeras u Muzeju književnosti BiH: Sjećanje na našu kulturnu historiju — izložba „Poljska u bh. teatarskom srcu“*. Dostupno na internetu: <https://depo.ba/clanak/148991/veceras-u-muzeju-knjizevno-sti-bih-sjecanje-na-nasu-kulturnu-historiju-izlozba-poljska-u-bh-teatar-skom-srcu> [pristupljeno: 22. 8. 2022].
- Miłosz C., 1982: *Spasenje: izabrane pjesme*. P. Vujičić, Z. Malić, prev. Sarajevo, Veselin Masleša.
- Miłosz C., 1988: *Poezija*. P. Vujičić, prev. Beograd, BIGZ—Sarajevo, Veselin Masleša.
- Miłosz C., 1988: *Poezija*. P. Vujičić, B. Rajčić, prev. Beograd, BIGZ—Sarajevo, Veselin Masleša.
- Miłosz C., 2006: *Teološki traktat*. M. Trumić, prev. „Hrvatska misao: tromjesečnik za umjetnost i znanost“, God. 10, 39/40 (28) (travanj—rujan 2006). Sarajevo, Ogranak Matice hrvatske, str. 125—138.
- Miłosz C., 2008: *Drugi prostor: najnovije pjesme — izbor*. M. Trumić, prev. Sarajevo—Zagreb, Naklada Zoro.
- Podboj M., 2014: *Bibliografija przekładów literatury polskiej w Chorwacji w latach 2007—2012*. “Przekłady Literatur Słowiańskich”, t. 4, cz. 2, str. 95—122. *Poljska emigrantska poezija: Povratak kući*, 2002. Z. Đerić, izbor, prev. i pogovor. Banja Luka—Beograd, Zadužbina “Petar Kočić”.
- Rózewicz T., 2002: *Moja poezija*. M. Trumić, S. Šantić, Č. Kisić, prev. Sarajevo, Asocijacija nezavisnih intelektualaca “Krug 99”: Međunarodni centar za mir.
- Sienkiewicz H., 1955: *Kroz pustinju i prašumu*. Đ. Živanović, prev. Beograd—Sarajevo—Zagreb, Džepna knjiga.
- Sienkiewicz H., 1963: *Kroz pustinju i prašumu*. Đ. Živanović, prev. Sarajevo, Svjetlost.
- Sienkiewicz H., 1966: *Kroz pustinju i prašumu* [prerađeno izdanje]. T. Dugonjić, prev. Sarajevo, Veselin Masleša.
- Sienkiewicz H., 1972: *Kroz pustinju i prašumu* [prerađeno izdanje]. T. Dugonjić, prev. Sarajevo, Veselin Masleša.
- Sienkiewicz H., 2003: *Kroz pustinju i prašumu* [prerađeno 1. izdanje]. T. Dugonjić, prev. Sarajevo, Bosanska riječ.
- Sienkiewicz H., 2020: *Kroz pustinju i prašumu* [prerađeno 2. izdanje]. T. Dugonjić, prev. Sarajevo, Bosanska riječ.

- Sienkiewicz H., 1990: *Potop*. Lazar R. Knežević, prev. Sarajevo, Svjetlost.
- Sienkiewicz H., 1991: *Ognjem i mačem*. Lazar R. Knežević, prev. Sarajevo, Svjetlost.
- Szyborska W., 1997: *Život na licu mjesta*. S. Šantić, M. Trumić, prev. Sarajevo, Društvo pisaca BiH.
- Szyborska W., 2017: *Pohvala lošeg mišljenja o sebi: izabrane pesme*. B. Rajčić, P. Vujičić, prev. Banja Luka, Kuća poezije.
- Tochman W., 2004: *Kao da jedeš kamen*. S. Šantić, prev. Sarajevo, Magistrat.
- Tokarczuk O., 2019: *Bjeguni*. M. Markić, prev. Sarajevo, Buybook.
- Tokarczuk O., 2020: *Bizarne priče*. M. Markić, prev. Sarajevo, Buybook.
- Warszawski D., 2003: *Obrana sarajevske pošte*. M. Trumić i S. Kisić, prev. Sarajevo, Ceteor Itaka.
- Zagajewski A., 2006: *Povratak*. M. Trumić, prev. Sarajevo — Zagreb, Naklada Zoro.
- Zagajewski A., 2019: *Asimetrija: izabrane pesme*. B. Rajčić, prir. P. Vujičić i B. Rajčić, prev. Banja Luka, Kuća poezije.
- Zagajewski A., 2021: *Pravi život*. Đ. Čilić, prev. Sarajevo, Buybook.
- Zidne novine: Poljski dani Sarajevo 7. — 12. aprila 1997.*, glavni ur. Z. Grebo, ur. broja T. Komendant, Radio Zid, Sarajevo, april/travanj 1995. Godina III, broj 3.
- Žeromski S., 1967: *Beskućnici*. Đ. Živanović, prev. Sarajevo, Svjetlost.

Amela Ljevo-Ovčina

Poljska književnost u Bosni i Hercegovini — prijevodi od 1990. do 2020.

SAŽETAK | U radu je riječ o prijevodima poljske književnosti u Bosni i Hercegovini u periodu od 1990. do 2020. u izdanjima u obliku knjige i manjim dijelom u bosansko-hercegovačkim časopisima. Predstavljen je repertoar prevedenih djela, zatim bosansko-hercegovački prevoditelji s poljskog jezika, s kratkim osvrtom na vrijeme do 90-ih godina prošlog stoljeća. Ovaj pregled pokazuje raznovrsnost prevedenih djela, ali i praznine i kašnjenja u prevođenju savremene poljske književnosti.

KLJUČNE RIJEČI | poljska književnost, prevođenje, izdavači, Bosna i Hercegovina

Amela Ljevo-Ovčina

Literatura polska w Bośni i Hercegowinie — przekłady z lat 1990—2020

STRESZCZENIE | Przedmiotem artykułu są tłumaczenia literatury polskiej, które ukazały się w Bośni i Hercegowinie w latach 1990—2020 — zarówno w wydaniach książkowych, jak i w czasopismach. Przedstawiono repertuar tłumaczonych utworów i przybliżono sylwetki bośniackich tłumaczy z języka polskiego. Przegląd ten z jednej strony ukazuje różnorodność tłumaczonych utworów, z drugiej — także luki i opóźnienia w przekładach współczesnej literatury polskiej.

SŁOWA KLUCZOWE | literatura polska, przekłady, wydawcy, Bośnia i Hercegowina

AMELA LJEVO-OVČINA | vanredna profesorica na Slavistici Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Područja interesovanja: leksikologija, leksikografija, prevođenje; ruski jezik i književnost; poljski jezik i književnost; bosanski, hrvatski i srpski jezik i bosanskohercegovačka književnost.